

*ШКОЛА ЗА ОСНОВНО
МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И
ВАСПИТАЊЕ У
БУЈАНОВЦУ*

**ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
2022-2026**

БУЈАНОВАЦ,
јун, 2022. године

СТРУЧНИ АКТИВ
ЗА РАЗВОЈ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Предраг Јовановић (стручни сарадник-психолог, руководицац)

Николина Стошић (наставница виолине, члан)

Вера Станковић (наставница солфеђа, члан)

Директор школе: Марија Тодоровић-Арсич

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	4
2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ	4
3. ПРАВНИ ОСНОВ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	5
4. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	6
5. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА.....	7
6. НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПРОГРАМА.....	9
6.1. Обавезни програми.....	9
6.2. Изборни програми.....	9
6.3. Организација наставе.....	9
6.4. Стручна већа.....	10
6.5. Статус ученика.....	10
6.6. Испити.....	11
6.7. Смотре.....	13
6.8. Јавни наступи ученика.....	13
7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ.....	14
8. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА.....	14
9. ПРОГРАМ МУЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА ЗА ДЕЦУ ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У ТРАЈАЊУ ДО ЈЕДНЕ ГОДИНЕ.....	15
10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНеМАРИВАЊА.....	16
11. ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ.....	19
12. ПРОГРАМИ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА.....	28
13. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ ШКОЛЕ.....	29
14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ.....	29
15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	30
16. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	30
17. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ.....	31
18. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ.....	31
19. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА.....	32
20. ПРОГРАМ ПРОМОЦИЈЕ РАДА ШКОЛЕ.....	32
21. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСКУРЗИЈА.....	33
22. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	33
23. ПРИЛОЗИ.....	33
23. 1. Прилог I - Наставни план и програм (до 2019. године)	
23. 2. Прилог II - Наставни план и програм (од 2019. године)	

1. УВОД

Школски програм Школе за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу чине садржаји, процеси и активности који имају за циљеве (1) остваривање основних образовно-васпитних задатака, (2) подстицање интелектуалног, социоемоционалног и индивидуалног развоја сваког ученика, (3) стицање квалитетних и трајних знања, вештина и вредности код ученика, као и (4) омогућавање континуираног и одрживог развоја Школе као установе која активно учествује у културним догађајима у општини Бујановац. У складу са овим циљевима, Стручни актив за развој школског програма настојао је да Школски програм буде прилагођен наставном плану и програму који је прописан Законом, постојећим условима и ресурсима школе, као и индивидуалним потребама ученика Школе.

2. ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ШКОЛИ

НАЗИВ ШКОЛЕ	Школа за основно музичко образовање и васпитање
Адреса	Карађорђа Петровића бр. 294 17520 Бујановац
Контакт подаци	
Телефон-факс	017 854 076
Електронска адреса	muzicka.bujanovac@gmail.com
Име и презиме директора	Марија Тодоровић-Арсич
Датум оснивања школе	28. 01. 1988. године

ОБРАЗОВНИ ПРОФИЛИ ЗА КОЈЕ ЈЕ ШКОЛА ВЕРИФИКОВАНА

Подручје рада	Култура, уметност и јавно информисање
Трајање основног музичког образовања	четири/шест година
Образовни профил	
Музички извођач – класична музика	Трајање
Клавир	6 година
Хармоника	6 година

Виолина	6 година
Кларинет	4/6 године
Гитара	6 година

3. ПРАВНИ ОСНОВ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм Школе за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу, израђен је у складу са следећим законским и подзаконским актима Републике Србије, и интерним актима Школе:

Законски и подзаконски акти:

- ✓ Закон о основама система образовања и васпитања, „Сл. гласник РС”, бр. 88/2017, 27/2018 - др. закон, 10/2019, 27/2018 - др. закон, 6/2020, 129/2021
- ✓ Закон о основном образовању и васпитању, „Сл. гласник РС”, бр. 55/2013, 101/2017, 10/2019, 27/2018 - др. закон и 129/2021
- ✓ Правилник о општим основама школског програма, „Просветни гласник”, бр. 5/04
- ✓ Правилник о Националном оквиру образовања и васпитања, „Службени гласник РС“, бр. 98/2017
- ✓ Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и

васпитање, „Сл. Гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2010

- ✓ Правилник о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање, „Сл. Гласник РС - Просветни гласник“, бр. 5/2019 и 9/2020
- ✓ Правилник о стандардима квалитета рада установе, „Сл. Гласник РС - Просветни гласник“, бр. 14/2018
- ✓ Правилник о организацији и остваривању екскурзије „Сл. Гласник РС - Просветни гласник“ бр. 30/2019
- ✓ Правилник о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа и части или достојанства личности, „Сл. Гласник РС“, бр. 65/18
- ✓ Правилник о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање „Сл. гласник РС“, бр. 46/2019 и 104/2020
- ✓ Правилник о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању „Сл. гласник РС“, бр. 34/2019, 59/2020 и 81/2020
- ✓ Правилник о садржају и начину вођења евиденције и издавању јавних исправа у основној школи "Сл. гласник РС", бр. 66/2018, 82/2018, 37/2019, 56/2019, 112/2020, 6/2021, 85/2021
- ✓ Правилник о ближим упутствима за утврђивање права на индивидуални образовни план, његову примену и вредновање „Сл. гласник РС“, бр. 74/2018

Интерни акти школе:

- ✓ Статут Школе за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу
- ✓ Правилник о раду
- ✓ Правилник о понашању ученика, запослених, родитеља, односно других законских заступника и трећих лица у Музичкој школи
- ✓ Правилник о испитима и оцењивању у Музичкој школи
- ✓ Правилник о организацији и систематизацији послова
- ✓ Правилник о васпитно-дисциплинској одговорности ученика у Музичкој школи
- ✓ Правилник о мерама, начину и поступку заштите и безбедности ученика за време боравка у Школи и свих активности које Школа организује
- ✓ Правила заштите од пожара
- ✓ Правилник о дисциплинској и материјалној одговорности запослених у Музичкој школи
- ✓ Правилник о похваљивању и награђивању ученика

- ✓ Правилник о похваљивању и награђивању запослених
- ✓ Правилник о безбедности и здрављу на раду
- ✓ Правилник о упису ученика у Музичку школу
- ✓ Развојни план школе

4. ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Школски програм представља документ на основу којег се остварује укупан образовно-васпитни рад у Школи. Узимајући у обзир најопштији циљ наставе у основној музичкој школи који се огледа у *оспособљавању ученика за бављење музиком на нивоу основношколског знања и за евентуални наставак школовања у средњој музичкој школи*, конкретнији циљеви и задаци Школског програма Школе за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу су:

ЦИЉЕВИ:

- прецизно дефинисање начина на које Школа образује и васпитава ученике у припремном и током основног музичког образовања и васпитања;
- ближе уређење, конкретизацију и прилагођавање правила тренутно важећих наставних планова и програма за основну музичку школу у складу са постојећим условима и ресурсима школе;
- постављање основа наставницима и стручном сараднику за квалитетно планирање и реализовање наставних и ваннаставних активности;
- омогућавање ученицима и родитељима правовремено информисање о образовним садржајима и разноврсним програмима и активностима које Школа реализује;
- могућност праћења одвијања образовно-васпитног процеса и процене напредовања сваког ученика од стране наставника и родитеља.

ЗАДАЦИ:

- интензиван и континуиран рад на развоју музичких способности ученика – спољашњег (контролног) и унутрашњег (менталног) слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије;
- упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента;
- овладавање основном техником свирања на одабраном инструменту;

- постижање разумевања значења универзалних музичко-изражајних средстава (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације);
- основно музичко описмењавање (постижање вештине течног читања и писања нота у разним кључевима, брзог препознавања и разумевања најважнијих темповских, карактерних, метричких, динамичких, акцентних, агогичких и артикулационих ознака у нотном тексту и континуиран рад на развоју вештине спретног свирања);
- усвајање основних знања из области музичке теорије;
- оспособљавање ученика за самостално учење и вежбање;
- стицање искуства јавног наступања – солистичког и камерног;
- изградња навике редовног слушања уметнички вредне музике;
- развијање естетских музичких критеријума.

5. ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

У Школи за основно музичко образовање и васпитање настава се реализује на обавезном одсеку за класичну музику. Трајање основног музичког образовања и васпитања, регулисано је Правилницима о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл. Гласник РС - Просветни гласник бр. 5/2010 и бр. 5/2019) а одређено је врстом инструмента који ученик похађа као главни предмет током школовања. Шестогодишње основно музичко образовање и васпитање односи се на инструменте - виолина, гитара, клавир и хармоника, док се четворогодишње образовање према *Правилнику о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање* (Сл. Гласник РС - Просветни гласник бр. 5/2010) спроводи на инструментну – кларинет. Према *Правилнику о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање* (Сл. Гласник РС - Просветни гласник бр. 5/2019) трајање музичког образовања из свих главних предмета који се предају у Школи траје шест година. Целокупни образовно-васпитни рад у Школи спроводи се на српском језику.

Ученику који се истакне својим способностима и знањем, омогућава се стицање основног музичког образовања и васпитања у року краћем од наведеног. Овим ученицима се након утврђивања поседовања изузетних музичких способности, омогућава наставак стицања музичког образовања и васпитања по јединственом школском програму за таленте, односно, према ИОП-у 3.

**ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ – ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊЕ**

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред	
	Фонд часова									
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	120	6	120

**ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ – ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊЕ**

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70
СВЕГА	4	140	4	140	6	140	6	210

6. НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ОСТВАРИВАЊА НАСТАВНИХ ПРОГРАМА

Организација образовно-васпитног рада и непосредна реализација Школског програма у школском окружењу подразумева начине и поступке који су прописани наставним плановима и програмима из одређених предмета, врсте активности образовно-васпитног рада, као и одређене специфичности у раду које се односе искључиво на музичке школе.

6.1. Обавезни предмети

Главни предмет у основној музичкој школи на одсеку за класичну музику је инструмент који ученик учи да свира - виолина, клавир, гитара, хармоника и кларинет. Поред главног предмета, ученици основне музичке школе у оба циклуса образовања, током свих разреда, похађају и предмет солфеђо, а у завршном разреду и предмет - теорија музике.

6.2. Изборни предмети

Настава групног музицирања (хора, оркестра или камерне музике) обавезна је за све ученике у другом циклусу образовања. Међутим, ученицима је остављена могућност да бирају између похађања наставе хора, оркестра или камерне музике. Наставник препоручује ученицима оркестарских инструмената да похађају наставу оркестра, док ученици клавира по правилу похађају наставу хора. Настава камерне музике реализује се када постоји интересовање ученика за заједничким музицирањем у камерним ансамблима.

6.3. Организација наставе

У Школи за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу, организује се *индивидуална настава* за главни предмет (инструмент) и *групна настава* за настава за предмете солфеђо, теорија музике, оркестар/хор/камерна музика. Настава оркестра се препоручује ученицима другог циклуса образовања на инструменту виолине, хармонике и кларинета, док ученици инструменталисти који не свирају у оркестру, обавезни су да похађају наставу хора или камерне музике. Настава хора организује се за ученике другог циклуса основног музичког образовања и васпитања који не похађају наставу оркестра, а настава камерне музике која се организује у групама од по три ученика организује се са ученицима који нису укључени у рад оркестра или хора.

Часови главног предмета – инструмента у првом циклусу трају 30 минута, а у другом 45 минута. Сви часови главног предмета, осим клавира, гитаре и хармонике, праћени су и радом клавирског сарадника – корепетитора. У првом циклусу образовања, корепетитор је на настави инструмента ангажован 15 минута недељно, док је у другом циклусу ангажован 30 минута недељно. Клавирски сарадник – корепетитор, држи наставу у присуству наставника главног предмета.

У свим разредима, часови солфеђа, а у завршном разреду и часови теорије музике, трају по 45 минута. Часова хора, оркестра и камерне музике трају по 45 минута.

6.4. Стручна већа

Остваривање прописаних наставних планова и програма омогућено је захваљујући начину организације рада који је прописан Законом, Статутом школе и осталим законским и интерним актима Школе. Сходно Статуту, стручна већа Школе старају се о осигурању и унапређивању квалитета образовно-васпитног рада, прате остваривање програма образовања и васпитања, старају се о остваривању циљева и исхода образовања и васпитања, вреднују резултате рада наставника и стручног сарадника, прате и утврђују резултате рада ученика, предузимају мере за јединствен и усклађен непосредни образовно-васпитни рад са ученицима и решавају друга стручна питања од важности за образовно-васпитни рад. Стручна већа чине наставници који изводе наставу из групе сродних предмета. Стручним већима руководи један од наставника кога именује директор на почетку школске године.

У Школи за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу постоје три стручна већа и три самосталне класе:

- 1) стручно веће клавира;
- 2) стручно веће хармонике;
- 3) стручно веће теоретске наставе;
- 4) класа виолине, кларинера и гитаре.

Због специфичности одређених предмета, већина наставника учествује у раду једног стручног већа, док поједини наставници учествују у раду два стручна већа. На овај начин, сваки наставник инструмента учествује у раду једног од инструменталних стручних већа, док сваки наставник који предаје један од стручних теоретских предмета (солфеђа, хора, теорије музике) учествује у раду стручног већа теоретске наставе. Са друге стране, наставници који предају инструмент и неки од теоретских предмета, учествују у раду два већа – стручног већа за инструмент који предају и стручног већа теоретске наставе.

6.5. Статус ученика

Начине и поступке остваривања прописаних обавезних и изборних наставних планова и програма у великој мери одређен је статусом који ученик има у Школи. Статус ученика стиче се уписом у Школу које се одвија сваке школске године а дефинише се као својство редовног, односно ванредног ученика. И редован и ванредан ученик уписом у музичку школу стиче одређена права и обавезе којих је дужан да се

придржава, а која су прописана, како Законом, тако и одређеним интерним актима школе.

Својство редовног ученика првог разреда стиче се уписом након положеног пријемног испита, а за сваки наредни разред – редовним уписом у наредни разред или разред који ученик понавља. Ученици имају право да се упишу у одговарајући разред најкасније до 31. августа, осим ако је започет поступак по захтеву за заштиту права ученика, када се врши упис по окончању поступка. Редован ученик у обавези је да редовно похађа наставу и извршава све обавезе током школовања.

Поред редовног основног музичког образовања и васпитања, у Школи за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу, ученицима је омогућено и ванредно школовање. Статус ванредног ученика има ученик који нема или је изгубио право на редовно музичко школовање. Основна карактеристика ванредног музичког образовања је да ученик стиче основно музичко образовање без редовног похађања наставе, уз полагање ванредних испита. Ближе смернице у вези са самим уписом и начином школовања ванредних ученика прописани су *Правилником о ванредним ученицима* Школе у коме су одређени (1) услови за стицање статуса и упис ванредног ученика у Школу, (2) начини организације наставе и спровођења ванредних испита у дефинисаним роковима; (3) права и обавезе ванредних ученика и (4) начини вођења документације ванредног музичког школовања.

6.6. Испити

Остваривање образовно-васпитног рада у Школи у многоме се ослања на оцењивање и праћење постигнућа ученика на испитима и смотрама. Поред поменутих ванредних испита, у Школи за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу организују се пријемни, годишњи, разредни и поправни испити. Пријемни испити организују се на почетку музичког образовања и васпитања. Један од услова за упис у припремни разред, као и у I разред, је полагање пријемног испита. С обзиром на то да у I разред шестогодишње ОМШ може да се упише ученик млађи од девет година, а у I разред четворогодишње ОМШ ученик млађи од једанаест година и да припремни разред траје једну школску годину, у припремни разред музичке школе може да се упише (а самим тим и приступи пријемном испиту) ученик млађи од осам, односно десет година. Уколико на пријемном испиту испољи изузетне музичке способности, у I разред основне музичке школе може да се упише и ученик старији него што је наведено. Пријемни испит у ОМШ полажу и они ученици који су похађали припремни

разред у трајању до једне године, који се такође реализује у Школи. Пријемни испит за упис у I разред ОМШ обавља се у мајском, јунском и августовском испитном року. На пријемном испиту проверавају се осећај за ритам, слух ученика и музичка меморија и то на следећи начин:

- *песма* (интерпретација изабране песме по слободном избору кандидата);
- *ритам* (провера репродуковања ритмичких фигура и кратких ритмичких целина);
- *слух* (интонирање појединачних тонова и тонова унутар хармонских сазвучја);
- *меморија* (репродуковање кратких музичких целина).

По завршетку појединачног преслушавања свих пријављених кандидата врши се формирање ранг листе, посебно за сваки инструмент, у које се уноси освојени број бодова за сваког кандидата. Коначна ранг-листа пријемног испита објављује се на огласној табли школе најкасније 7 дана од дана завршетка последњег термина пријемног испита одређеног испитног рока. Уколико кандидат положи пријемни испит за одређени инструмент, али због ограниченог броја места није у могућности да оствари своје право уписа на инструмент који је изабрао, он може да буде уписан на други инструмент на коме има слободног места. Након положеног пријемног испита, ученик може да се упише у I разред основне музичке школе, уколико је истовремено и ученик основне школе. Број ученика уписаних у I разред ОМШ одређен је тренутним капацитетом школе. Неопходну документацију за упис чине пријава за упис и извод из Матичне књиге рођених. Исту документацију ученици подносе и приликом уписа у сваки наредни разред.

У сваки разред другог циклуса основног музичког образовања ученици се уписују након положених годишњих испита из одређених предмета. Изузетно, у други циклус може да се упише и ученик који није завршио први циклус, али након положеног испита за проверу знања. Циљ годишњег испита је провера знања ученика из градива једног предмета у оквиру једне школске године. Годишњи испит из одређеног предмета полаже се по правилу на крају школске године, по истеку предвиђеног броја редовних часова. Годишњи испит може да буде усмени и/или писмени, као и да се односи на практичну проверу вештине свирања на музичком инструменту.

У припремном музичком образовању и васпитању није предвиђен годишњи испит. У основном музичком образовању и васпитању ученици одређених разреда полажу годишњи испит из одређених предмета (*Табела 1*).

Табела 1. Предмети из којих ученици полагају годишњи испит

ПРЕДМЕТИ	РАЗРЕДИ									
	ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ						ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ			
	I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV
Главни предмет – инструмент	-	-	+	+	+	+	-	-	+	+
Солфеђо	-	-	+	-	-	+	-	+	-	+
Хор/оркестар/камерна музика				-	-	-			-	-
Теорија музике						+				+

Легенда: + - има испита; - - нема испита

У Школи за основно музичко образовање и васпитање разредни испит полаже ученик који није оцењен из једног или више наставних предмета. Ученик може бити неоцењен из наставног предмета уколико није похађао наставу више од трећине укупног годишњег броја часова тог предмета и уколико се оцењивањем утврди да није достигао образовне стандарде на очекиваном нивоу. Разредни испит ученик полаже у јунском и августовском испитном року. Ученик који на разредном испиту добије недовољну оцену из једног или два наставна предмета, или не приступи полагању разредног испита из једног или два наставна предмета, полаже поправни испит. Ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из главног предмета не могу да полагају поправни испит. Сви ученици, осим ученика завршног разреда, поправни испит полагају у августовском испитном року, а ученици завршног разреда у јунском и августовском испитном року. Ученик било ког разреда другог циклуса образовања, сем завршног разреда, који на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене и ученик који не положи поправни испит или не приступи полагању поправног испита, понавља разред. Ученик завршног разреда који има више од две недовољне закључне бројчане оцене или не положи поправни испит не понавља разред, већ завршава започето образовање и васпитање у Школи полагањем испита из предмета из којег има недовољну оцену. За ученике упућене на разредни и поправни испит, Школа организује припремну наставу на начин и под условима који су прописани Статутом школе.

6.7. Смотре

Смотре су пратећи део наставе, биле оне прописане актуелним наставним планом и

програмом или не. Свако стручно веће договара се, организује и реализује смотре из одређених области у оквиру годишњег плана рада и градива за одређени разред. Ученици I и II разреда током шестогодишњег трајања образовања, односно ученици I разреда током четворогодишњег трајања образовања, у обавезни су да приступе смотрама. У поменутим разредима није предвиђен годишњи испит из главног предмета. Због тога се провера знања у виду обавезне смотре на крају школске године за ове ученике, сматра врло корисним видом процене успешности. Програмски захтеви за приступање смотрама прописани су наставним планом и програмом. Осим поменутих обавезних смотри, свако стручно веће у већој или мањој мери прибегава и организовању смотри које нису предвиђене законом. Сврха ових интерних смотри јесте провера успешности постигнућа ученика током школске године, најчешће на крају првог полугодишта.

6.8. Јавни наступи ученика

Културна и јавна делатност Школе најуже је повезана са њеном образовно-васпитном улогом а чине је организовање школских и ваншколских јавних наступа ученика. Под јавним наступима сматрају се интерни часови, јавни часови и концерти. У сваком разреду ученици су обавезни да током школске године наступе на најмање два јавна наступа. Смотре и наведена два обавезна јавна наступа не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања. Њихова сврха је да омогуће јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и стицање првих извођачких искустава.

Један од најважнијих задатака и циљева рада Школе огледа се и у стицању почетног такмичарског искуства код ученика узимањем учешћа на такмичењима и фестивалима. У овим активностима учешће узимају претежно изузетно надарени ученици који остварују висок ниво постигнућа током школовања. Наставничко веће понекада ослобађања полагања дела годишњег испита оне ученике који су током школске године освојили значајне награде на домаћим и међународним такмичењима из главног предмета. Избор ученика који ће наступити на фестивалу или Републичком такмичењу врши се на посебно организованим аудицијама на којима трочлана комисија именована од стране директора Школе одлучује о наступу и ученику који ће у најбољем светлу представити школу на поменутим такмичењима.

Такође, Школа организује и угледне часове на којима наступају ученици. Сваки наставник у обавези је да током школске године одржи један угледни час.

7. ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ

Додатна настава организује се за ученике са посебним способностима, склоностима и интересовањима за поједине предмете. Додатна настава организује се пре свега за ученике који се спремају за индивидуалне или групне наступе на такмичењима, фестивалима, јавним наступима и концертима. Сходно томе, садржај програма додатне наставе предметни наставници формирају на основу захтева који су прописани наступом за који се припремају али и индивидуалним предиспозицијама, способностима и интересовањима сваког ученика понаособ узимајући у обзир његове индивидуалне могућности, ограничења и мотивацију за даљи напредак и развој.

За ученике којима је потребна помоћ у савладавању програма и учењу, Школа организује допунску наставу. Ученик је обавезан да остварује допунску наставу уколико наставник процени да је то потребно. Када се ученик упути на допунску наставу, разредни старешина је дужан да обавести родитеље о терминима часова које ће у наредном периоду ученик похађати, као и њихову сврху и циљеве. Такође, разредни старешина заједно са родитељем израђује план интензивног вежбања и учења код куће чију реализацију у наредном периоду родитељ треба да осигура и прати.

8. ПРОГРАМ ВАННАСТАВНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Ради обogaћивања образовно-васпитне делатности Школе, подстицања индивидуалних склоности и интересовања код ученика, правилног коришћења слободног времена, развијања и неговања другарства и пријатељства, Школа ће реализовати слободне активности, које ће се спроводити кроз рад различитих ученичких секција. Планови рада *секције за компоновање* и *секције за слушање музике*, доносиће се за сваку школску годину и чиниће саставни део Годишњег плана рада школе. Поред тога, Школа ће радити на богаћењу слободног времена ученика кроз реализацију следећих активности:

Активности	Разреди	Време реализације	Носиоци активности
Посета манифестацији „Мај месец музике“ у Врању	Сви разреди	Мај	Разредне старешине и ученици

Учествовање на такмичењима и концертима	Сви разреди	Током године	Разредне старешине, ученици, стручна већа и стручни сарадник (по потреби)
Посете концертима и балетским представама у Нишу	Сви разреди	Током године	Разредне старешине, стручна већа, ученици

9. ПРОГРАМ МУЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА И ОБРАЗОВАЊА ЗА ДЕЦУ

ПРЕДШКОЛСКОГ УЗРАСТА У ТРАЈАЊУ ДО ЈЕДНЕ ГОДИНЕ

ПРИПРЕМНИ РАЗРЕД

Програм музичког васпитања и образовања у трајању до једне године намењен је деци која показују интересовање и љубав према музици, али због недовољно година или незадовољавајућег постигнућа на пријемном испиту за I разред ОМШ на коме нису показала довољан ниво зрелости, још увек нису спремна за редовно похађање наставе. Овај програм реализује се на часовима који се организују два пута недељно а на којима наставник солфеђа покушава да кроз различите групне и игровне активности код ученика развије љубав према музици и продуби њихова интересовања за различите инструменте. Основни циљ овог програма је да се, певањем великог броја дечијих песмица различитог карактера, развије дечији слух, осећај за ритам, темпо и динамику. Такође, деца се кроз игру упознају и са основним музичким појмовима како би стекла нека елементарна знања о музичкој писмености која ће им бити од користи у I разреду музичке школе. Васпитни циљ реализације овог програма огледа се у развијању естетских осећања, као и упознавању стручних термина које се користе у музичкој уметности.

ЦИЉЕВИ

- Развијање музикалности, интересовања и љубави према музици и уметности уопште.
- Музичко описмењавање и слушање музике.

- Усвајање великог броја песама са текстом.
- Упознавање са елементарним појмовима из теорије музике.
- Развијање смисла за импровизацију и способност активног слушања различитих музичких садржаја.
- Савладавање нотног писма, виолинског кључа, тактирања.
- Развијање слуха и гласовног опсега, развијање музичке меморије.
- Богаћење музичког фонда (дечје песме различитог карактера и садржаја и народне песме).

ОПЕРАТИВНИ ЗАДАЦИ

Мелодика

- Дечје песмице примереног садржаја и карактера са текстом - по слуху.
- Народне песме.
- Песме модели за тонове у Це-дуру.
- Транспоноване мотива - „померање”.

Слушање музике:

- Дечје песме и инструментална литература.
- Кретање уз слушање музике, корачање, тапшање, а уз свирање музике стицање навике за променом темпа.
- Рад на импровизацији.

Ритам

- Четвртина и осмина.
- Тактирање и бројање на два, три и четири.
- Нотне вредности од целе до осмине ноте и паузе.
- Препознавање дводела, трододела и четвородела.

Музички примери који се користе приликом реализације овог програма обрађују се по слуху, или из нотног текста, наравно, уз помоћ наставника, али и певањем солмизационим слоговима уз тактирање. Свака нова наставна област праћена је наведеним поступцима који се потом преносе на опажање појединачних и више тонова, ритмичких фигура, метричких врсти и усмених мелодијско-ритмичких диктата.

Кроз развијање музикалности, интересовања и љубави према музици и уметности уопште, уз музичко описмењавање и слушање музике, припремни разред упућује децу млађег узраста на основно музичко образовање и васпитање. Развијајући слух,

гласовни опсег и музичку меморију, деца обogaћују сопствени музички фонд дечјих и народних песама различитог карактера и садржаја. Поред тога, боравак деце млађег узраста у музичкој школи, пружа им прилику и за боље упознавање са музичким инструментима, како би били у могућности да када наредне године након успешног полагања пријемног испита постану редовни ученици, одаберу инструмент који им највише одговара и који их највише интересује.

10. ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА, ЗЛОСТАВЉАЊА И ЗАНЕМАРИВАЊА

Општи циљ програма за заштиту ученика од насиља, злостављања и занемаривања је унапређивање квалитета живота ученика применом (А) *мера превенције* за стварање безбедне средине за образовање ученика и (Б) *мера интервенције* у ситуацијама када се јавља насиље, злостављање и занемаривање.

А. Програм превенције укључује следеће активности:

- ❖ стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања различитости понашања у оквиру васпитно-образовних активности;
- ❖ ангажовање свих интересних група у раду Школе ради подизању нивоа свести и осетљивости за препознавање насиља, злостављања и занемаривања;
- ❖ организовање разговора, трибина, представа, изложби о безбедности и заштити ученика од насиља;
- ❖ упознавање свих субјеката Школе са правном регулативом, Општим и Посебним протоколом;
- ❖ усклађивање постојећих законских и подзаконских аката са интерним документима Школе;
- ❖ дефинисање улога и одговорности у примени процедура и законских поступака;
- ❖ развијање вештина ефикасног реаговања у ситуацијама насиља;
- ❖ континуирана примена процедура и поступака за заштиту ученика од насиља и реаговања у ситуацијама насиља;
- ❖ информисање свих особа укључених у живот и рад Школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања и реаговање у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- ❖ унапређивање компетенција наставног и ваннаставног особља, ученика, родитеља, старатеља и локалне заједнице за уочавање и решавање проблема

насиља, злостављања и занемаривања;

- ❖ умрежавање свих кључних носилаца превенције насиља (Савет родитеља, Школски одбор, Ученички парламент, Наставничко веће...).

Б. Програм интервенције укључује следеће активности:

- ❖ спровођење поступака и процедура реаговања у ситуацијама насиља, злостављања и занемаривања;
- ❖ успостављање система ефикасне заштите ученика у случајевима насиља, злостављања и занемаривања;
- ❖ континуирано праћење и евидентирање врста и учесталости насиља и процењивање ефикасности програма заштите;
- ❖ сарадња са релевантним службама;
- ❖ ублажавање и отклањање последица насиља, злостављања и занемаривања и реинтеграција ученика у заједницу вршњака и социјални живот школе;
- ❖ саветодавни рад са ученицима који трпе насиље, који врше насиље и који су посматрачи насиља и њиховим родитељима;
- ❖ оснаживање ученика која су посматрачи насиља на конструктивно реаговање;
- ❖ праћење и вредновање врста и учесталости насиља, злостављања и занемаривања путем истраживања, запажања и провере.

Да би интервенција у заштити ученика била планирана и реализована на најбољи начин, узимају се у обзир следећи критеријуми: (1) да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље, (2) где се дешава - да ли се дешава у установи или ван ње, (3) ко су учесници/актери насиља, злостављања и занемаривања и (4) облик и интензитет насиља, злостављања и занемаривања. На основу ових критеријума, врши се процена нивоа ризика за безбедност ученика и доноси се одлука о начину реаговања са три могућа исхода: (1) случај се решава у Школи, (2) случај се решава у Школи у сарадњи са другим релевантним установама и (3) случај се прослеђује надлежним службама.

Кораци - редослед поступака у интервенцији:

1. Сазнање о насиљу. Откривање је први корак у заштити ученика од насиља. Оно ће се одвијати опажањем или добијањем информације да је насиље у току и сумњом да се насиље дешава на основу препознавања спољашњих знакова или специфичног понашања ученика и чланова породице, или путем поверавања, непосредно – од стране

самог ученика и/или посредно – од стране треће особе (вршњака, родитеља, старатеља...).

2. Прекидање, заустављање насиља. Свака одрасла особа која има сазнање о насиљу (дежурни наставник, разредни старешина, предметни наставник, сваки запослени) у обавези је да реагује тако што ће прекинути насиље или позвати помоћ (уколико процени да самостално не може да прекине насиље).

3. Смиривање ситуације. Овај корак подразумева обезбеђивање сигурности за ученика, раздвајање, разговор са актерима.

4. Консултације. Консултације се остварују непосредно по појави сумње и/или по стицању информација о насиљу. Обављају се у оквиру Школе са Тимом за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања, са стручним сарадником, директором и школским полицајцем. У зависности од сложености ситуације, консултације се могу обавити и са службама изван Школе - са надлежном службом локалног центра за социјални рад или специјализованом службом локалне здравствене установе. Консултације се спроведе како би се разјасниле околности и на прави начин анализирале чињенице, проценио ниво ризика, направио план заштите и избегла конфузија и спречиле некоординисане акције које могу водити поновном проживљавању искуства жртве. У консултацијама треба изнети детаљан, објективан опис насиља, без процена и тумачења, водећи рачуна о приватности ученика и других учесника у насиљу, одредити улоге, задатке и одговорности у установи, идентификовати улогу, задатке и професионалну одговорност других учесника/стручњака и донети одлуку о начину реаговања и праћења. Приликом консултација са колегама унутар и/или изван Школе обавезно је поштовати принцип поверљивости, као и принцип заштите најбољег интереса ученика.

5. Након откривања насиља и обављених консултација са релевантним стручњацима и/или институцијама, могуће је, предузети следеће акције: (а) предузимање неопходних мера на нивоу Школе (информисање родитеља о насиљу или особе од поверења у случајевима сумње на насиље у породици, договор о заштитним мерама према ученицима, предузимање законских мера и организовање посебних програма оснаживања ученика за конструктивно поступање у ситуацијама насиља), (б) укључивање надлежних служби (здравствена служба, Министарство унутрашњих послова, Центар за социјални рад у року од три наредна радна дана од дана дешавања насиља). Подношење пријаве надлежној служби обавеза је директора установе. Пријава се подноси у усменој и писаној форми. Пријава садржи податке о ученику и

породици који су у том моменту познати и разлоге за упућивање. Пре пријаве потребно је обавити разговор са родитељима, осим ако Тим школе процени да ће тиме бити угрожена безбедност ученика.

6. Праћење ефеката предузетих мера. Тим за заштиту ученика у обавези је да, у сарадњи са запосленима у Школи и релевантним установама, прати ефекте предузетих мера. У оквиру мера заштите планирају се и активности којима ће се обезбедити реинтеграција или поновно укључивање свих учесника насиља у заједницу установе и њихов даљи безбедан боравак и квалитетан рад у Школи. План реинтеграције зависиће од фактора као што су: врста и тежина насилног чина, последице насиља по појединца и колектив, број учесника и сл. Програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања, спроводиће се у складу са Општим и Посебним протоколом за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама који је објавило Министарство просвете, и то од стране Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

11. ПРОГРАМ СПРЕЧАВАЊА ДИСКРИМИНАЦИЈЕ

Овај програм сачињен је на основу Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС“ 87/2017, 27/2018 – др. закон и 10/2019), Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“ 22/2009), Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“ 33/2006 и 13/2016), Правилника о ближим критеријумима за препознавање облика дискриминације од стране запосленог, детета или трећег лица у установи образовања или васпитања („Сл. гласник РС“ 22/2016) и Правилника о поступању установе у случају сумње или утврђеног дискриминаторног понашања и вређања угледа, части или достојанства личности („Службени гласник РС" 65/2018). Програмом за спречавање дискриминације у Школи за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу одређују се превентивне активности које имају за циљ спречавање различитих облика дискриминације као и интервентне активности у ситуацијама сумње на дискриминацију или дешавања дискриминације.

Под **дискриминацијом**, односно дискриминаторним понашањем, подразумева се понашање којим се на непосредан или посредан, отворен или прикривен начин, неоправдано прави разлика или неједнако поступа, односно врши пропуштање чињења (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице, или групу лица које се заснива на: раси, прецима, боји коже, држављанству, статусу миграната или расељеног лица, националној припадности или етничком пореклу, језику, верским или

политичким убеђењима, полу, родном идентитету, сексуалној оријентацији, имовном стању, социјалном и културном пореклу, рођењу, генетским особеностима, здравственом стању, сметњи у развоју и инвалидитету, брачном и породичном статусу, осуђиваности, старосном добу и изгледу. У тешке облике дискриминације спадају: **(а) виктимизација** или шиканирање и малтретирање лица или групе лица која тражи заштиту од дискриминације а која је пријавила дискриминацију или сведочи у корист дискриминисаног лица, **(б) сегрегација** или издвајање одређених категорија учесника у образовању у специјалне школе, посебне предшколске и школске објекте, посебне групе, одељења или подгрупе у оквиру одељења, **(в) узнемиравање и понижавајуће поступање** учесника у образовању, **(г) говор мржње** или обраћање учесника у образовању најширој публици и неодређеном кругу људи којим се подстиче дискриминација, мржња или насиље против припадника одређене групе, **(д) расизам** или уверење и понашање лица или групе лица засновано на ставу да неке расе имају супериорне карактеристике у односу на друге, **(ђ) сексизам** или уверење и понашање засновано на ставу да је мушки пол супериоран у односу на женски, **(е) хомофобија и трансфобија** или страх, мржња и нетолеранција према ЛГБТ лицима и према сваком понашању које је изван оквира родних улога, **(ж) ксенофобија** или интензивно и ирационално исказивање мржње према странцима, **(з) исламофобија** или мржња, нетрпељивост и предрасуде према исламу и муслиманима, **(и) антисемитизам** или мржња, нетрпељивост и предрасуде према Јеврејима, **(ј) антициганизам** или посебан вид расизма усмерен према ромском народу и **(к) аблеизам** или негативне предрасуде у односу на лица са сметњама у развоју и инвалидитетом.

Критеријуми за препознавање различитих облика дискриминације

1. *Дискриминација у остваривању стандарда и исхода образовања и васпитања* постоји ако се: (а) за децу/ученике услед њиховог личног својства очекује да не достигну стандарде и исходе образовања и васпитања, већ се критеријуми према њима неоправдано и унапред снижавају; (б) не обезбеђују услови који би омогућили сваком ученику да без обзира на лично својство оствари стандарде и исходе образовања и васпитања; (в) само на основу личне процене, услед нижих очекивања образовних постигнућа ученика с обзиром на његово лично својство, врши неформално скраћивање или сужавање наставног плана или програма који се реализује са осталим ученицима или

када се не примењују, односно неоправдано прилагођавају стандарди чији исходи доводе до нижег или ниског нивоа образовања ученика; (г) само на основу личне процене наставника, успоставе нижи или виши критеријуми оцењивања за ученика, искључиво с обзиром на његово лично својство; (д) неостваривање задатих циљева у процесу образовања и васпитања приписује личном својству ученика; (ђ) ученику, услед личног својства, ускраћује додатна образовно-васпитна подршка, односно индивидуализовани рад, а преводи се у старији разред; (е) не користе прилагођени стандарди и исходи постигнућа предвиђени законом за ученика, услед његовог личног својства, а нарочито ученика са сметњама у развоју и инвалидитетом и када се не врши стално праћење његовог развоја, услед његовог личног својства; (ж) не користе посебни стандарди и исходи постигнућа, прописани законом, за ученика са изузетним способностима и када се не врши стално праћење његовог развоја услед личног својства; (з) на друге начине врши дискриминација у оквиру остваривања општих исхода и стандарда образовања и васпитања.

2. *Дискриминација у остваривању права на образовање* постоји уколико Школа:
- (а) не примењује посебне и друге законом прописане мере у циљу пружања подршке при уписивању деце из осетљивих друштвених група, а нарочито деце са инвалидитетом и сметњама у развоју, деце припадника националних мањина, а посебно ромске националне мањине;
  - (б) при упису тражи документа која нису законом односно подзаконским актом предвиђена, као и када недостатак законом односно подзаконским актом предвиђених докумената користи као разлог за искључивање деце и ученика (нпр. недостатак уверења о држављанству и сл.);
  - (в) не примењује законом предвиђене мере за пружањем редовне и додатне и допунске образовне, здравствене и социјалне подршке ученицима у току образовања, којима је она потребна и на коју имају право;
  - (г) не спречава вршење притиска на родитеље ученика из осетљивих друштвених група да дају сагласност да им се деца, односно ученици упуте на Интерресорну комисију и упишу у специјалну школу за образовање деце и ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју;
  - (д) ускраћује право ученику на издавање јавних исправа прописаних законом којим се уређује област основног музичког образовања и васпитања, с обзиром на његово лично својство;
  - (ђ) ученике из осетљивих друштвених група смешта у објекте у тој установи чији су

материјално-технички услови и опрема испод нивоа квалитета и на тај начин не обезбеђује квалитет рада у складу са образовним стандардима; (е) не обезбеђује архитектонске могућности за несметан приступ ученика са инвалидитетом у објекте Школе; (ж) не омогућава коришћење уџбеника на језику и писму националне мањине, уџбеника прилагођених потребама деце и ученика са инвалидитетом и сметњама у развоју, односно уџбеника на Брајевом писму за слабовиде и слепе ученике, у складу са законом, (з) на друге начине крши забрану дискриминације у остваривању права на образовање и васпитање.

3. *Дискриминација у области употребе језика* постоји ако се неоправдано и супротно закону: (а) припадницима националних мањина онемогућава образовно-васпитни рад на матерњем језику; (б) припадницима националних мањина онемогућава учење српског језика као нематерњег; (в) способности ученика, њихов напредак у учењу и развоју процењују на језику који им није матерњи, односно који не познају довољно и када се на основу тих процена доносе закључци који могу да имају негативне последице за њихово даље образовање; (г) на други начин посредно или непосредно врши дискриминација деце, односно ученика у употреби језика у образовању и васпитању.
4. *Дискриминација у области обезбеђивања безбедности деце, ученика, запослених и трећих лица* постоји ако Школа, супротно забрани насиља, злостављања и занемаривања утврђеној законом, с обзиром на лично својство ученика, запосленог и трећих лица, не обезбеђује исти ниво безбедности ученицима, родитељима/старатељима и запосленима и трећим лицима у време боравка у установи и у току свих активности које организује.
5. *Дискриминација у области поштовања правила понашања у установи* постоји ако се: (а) правила понашања у Школи доносе без учешћа представника ученика, родитеља/старатеља и запослених, с обзиром на њихово лично својство; (б) правила селективно примењују или не важе једнако за све, односно када су деца, ученици или групе ученика на основу њиховог личног својства чешће подвргнути санкцијама; (в) правилима понашања у установи толеришу неприхватљива понашања према лицима или групи лица на основу његовог личног својства; (г) на друге начине неоправдано прави разлика у поштовању правила понашања у установи, с обзиром на лично ученика, родитеља/старатеља, запослених и трећих лица.

6. *Дискриминација у области планирања и програмирања образовно-васпитног рада и доношења програма образовно-васпитног рада* постоји уколико: (а) Годишњим програмом рада, Школским програмом и Развојним планом установе није планирано обезбеђивање остваривања специфичних потреба, ученика и родитеља/старатеља; (б) ученици и родитељи/старатељи, припадници осетљивих друштвених група нису пропорционално свом броју укључени у развојно планирање, самовредновање и вредновање рада установе, као и у реализацију образовно-васпитног рада кроз рад Школског одбора, Савета родитеља и Ђачког парламента; (в) Годишњи план рада, Развојни план установе или Школски програм не одражава специфичности локалне заједнице, а посебно услове у којима живе ученици који припадају осетљивим друштвеним групама; (г) годишњи или месечни планови код обавезних или изборних наставних предмета, као и Развојни план установе не узима у обзир елементе националне културе и традиције припадника националне мањине који живе на територији јединице локалне самоуправе, у складу са законом; (д) кроз планове рада Школа промовише вредности културе припадника већинског или највише заступљеног становништва, док се остале занемарују или ниподаштавају; (ђ) на друге начине долази до дискриминације у планирању и програмирању образовно-васпитног рада и доношењу програма образовно-васпитног рада.
7. *Дискриминација у спровођењу образовно-васпитног процеса, односно при реализацији наставних и ваннаставних активности* постоји ако се: (а) приликом реализације образовно-васпитног процеса не уважавају индивидуална знања, способности и предзнања ученика, с обзиром на његово лично својство, а посебно ученика из осетљивих друштвених група; (б) у установи не предузимају мере за учешће родитеља/старатеља ученика у наставним и ваннаставним активностима које треба да обезбеде пуну равноправност и једнакост ученика с обзиром на њихово лично својство, а нарочито ако се не предузимају мере за њихово укључивање у одељењске заједнице; (в) не реагује од стране запослених у установи једнако или се неоправдано прави разлика поводом изостанка ученика са наставних и ваннаставних активности, или им је такво понашање ученика пожељно и прихватљиво, односно ако такво понашање ученика толеришу, с обзиром на њихову припадност или неприпадност одређеној групи или то чине с обзиром на ма које друго лично својство; (г) ученици из осетљивих друштвених група, с

обзиром на њихово лично својство, у оквиру наставних активности укључују у допунске или корективне програме, без претходне провере и вредновања њихових реалних могућности, знања и умећа или без континуираног праћења њиховог напредовања; (д) не прати напредовање ученика у односу на почетна знања и искуства или ако се ученик не похваљује, односно не награђује и не промовише његово изузетно постигнуће или напредак због припадности односно не припадности одређеној групи, односно с обзиром на његово лично својство; (ђ) ученици, а нарочито ученици из осетљивих друштвених група, неоправдано искључују из рада вршњачких група или ученичких организација или ако се укључују у њих, али им се не обезбеђује суштинска равноправност са другим члановима групе, услед свог личног својства; (е) ученик, или његов родитељ/старатељ, с обзиром на лично својство, а нарочито услед припадности одређеној друштвеној групи или услед социјалног порекла или материјалног стања, искључује из ваннаставних активности, а нарочито ако им је ограничен приступ секцијама, допунској и додатној настави; (ж) у спровођењу образовно-васпитног процеса, вредности заједница из којих ученици и родитељи/старатељи долазе, извргавају подсмеху, омаловажавању или посматрају као мање вредне у односу на вредности културе припадника већинског становништва и заједнице; (з) на друге начине врши дискриминација у спровођењу образовно-васпитног процеса.

8. *Дискриминација у области управљања установом* постоји ако: (а) су ученици, родитељи/старатељи или наставници, као припадници осетљивих друштвених група или услед другог личног својства искључени из рада стручних и органа управљања установе, односно из тимова за планирање и реализацију стратешких докумената установе, односно нису заступљени сразмерно свом броју; (б) се приликом израде Развојног плана установе не узима у обзир анализа образовних потреба деце/ученика из осетљивих друштвених група; (в) приликом спровођења процеса самовредновања и вредновања квалитета рада установе ученици и родитељи/старатељи ученика из осетљивих друштвених група, а нарочито припадници ромске националне мањине, не укључују у репрезентативни узорак за испитивање стања и анализу резултата; (г) ученици, а нарочито припадници ромске националне мањине, нису део узорка у домаћим и међународним истраживањима која се тичу образовних исхода и постигнућа

због припадности или не припадности одређеној групи или личног својства; (д) на друге начине врши дискриминација у управљању установом.

9. *Дискриминација у области поштовања права детета, односно ученика у образовању*, постоји ако се ученицима на основу личног својства: (а) неоправдано ускраћује законом загарантовано право на партиципацију и давање мишљења и предлога стручним органима, Школском одбору, Савету родитеља и директору, у вези са мерама безбедности ученика, Годишњим планом рада, Школским развојним планом, Школским програмом, избором уџбеника и другим питањима предвиђеним законом; (б) неоправдано ускраћују или им се од стране запослених или трећих лица у установи не пружа заштита у остваривању других права која се односе на образовање и васпитање или су у вези са образовањем и васпитањем, а проистичу из закона и међународних докумената који се односе на права детета и ученика; (в) на друге начине крше права детета, односно ученика у образовању и васпитању на основу личног својства.
10. *Дискриминација у области обраде нарочито осетљивих података о деци, ученицима, родитељима, односно старатељима или другим учесницима у систему образовања и васпитања* постоји, када се незаконито прикупљају или користе такви подаци у циљу довођења у неравноправни положај деце, ученика, родитеља/старатеља или учесника у систему образовања и васпитања, с обзиром на њихово лично својство, а нарочито ако се такви подаци користе за неједнак третман деце/ученика, родитеља/старатеља или осталих учесника у систему образовања и васпитања.
11. *Дискриминација у области рада и запошљавања у установи* постоји ако се у установи неоправдано нарушавају једнаке могућности лица за запошљавање и уживање под једнаким условима свих права из области рада запослених у установи, с обзиром на лично својство тог лица, а нарочито ако се на основу личног својства лица уводе додатни услови за запошљавање у установи, односно уколико се услед личног својства запосленог у установи онемогућава његово право на стручно усавршавање и напредовање под једнаким условима или његово право да под једнаким условима учествује у раду стручних органа и органа управљања.

Превентивне активности програма

<i>Начини на које се принципи једнаких могућности и недискриминације уграђују и остварују у свакодневном животу и раду установе на свим нивоима, у свим облицима рада.</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
ЧОС	Разредне старешине	У току школске године
Израда паноа	Ученички парламент	У току школске године
Родитељски састанци	Разредне старешине	У току школске године
<i>Начини пружања додатне подршке учесницима образовања и њиховим родитељима из мањинских и осетљивих друштвених група, а нарочито у случају сметње у развоју и инвалидитета, здравствених тешкоћа, недовољног познавања српског језика, ризика од напуштања школовања</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
ИОП 2	Стручни сарадник	По потреби
<i>Стручно усавршавање запослених</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
Избор семинара о дискриминацији	Тим за стручно усавршавање	Септембар
Организовање семинара у школи	Стручна већа, стручни сарадник	Током школске године
<i>Начини информисања о правима, обавезама и одговорностима учесника у образовању у спречавању и заштити од дискриминације и дискриминаторног понашања</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
Радионице о родној равноправности	Тим	У току школске године
Израда паноа о правима и обавезама ученика	Наставници, ученици	У током школске године
Предавање за ученике о правилима понашања	Наставници, стручни сарадник	Септембар-октобар
Упознавање запослених са законским одредбама и правилницима којима се регулише питање дискриминације	Директор, Тим, секретар школе	По потреби
<i>Облици и садржаји рада са учесницима у образовању ради превазилажења стереотипа и предрасуда, развијања свести о опасности и штетним последицама дискриминације, унапређивања толеранције и разумевања, интеркултуралности, уважавања и поштовања различитости и др.</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
Радионице о родним стереотипијама	Стручни сарадник	Током школске године
Обележавање Дана толеранције	Ученички парламент, Тим	16. новембар
Радионице, трибине и предавања о дискриминацији и животним проблемима људи са развојним сметњама	Тим	Током школске године
<i>Облици и садржаји рада са учесницима у образовању који трпе, чине или сведоче дискриминаторно понашање</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације
Израда индивидуалног плана подршке за сваког ученика/запосленог који трпи или сведочи дискриминаторно понашање	Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	По потреби
Израда индивидуалног плана активности усмерене на промену понашања особе који чини дискриминаторно понашање	Тим за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања	По потреби
<i>Начини, облици и садржаји сарадње са родитељима, јединицом локалне самоуправе, надлежним органима, службама и др.</i>		
Активности	Реализатори	Време реализације

Упознавање родитеља са облицима и последицама дискриминације	Разредне старешине, стручни сарадник	Током школске године
Сарадња на Савету родитеља	Директор	Током школске године
Сарадња са ШУ Лесковац ради организовања семинара у школи	Директор	Током школске године

Интервентне активности програма

У установи се интервенише у случајевима сумње или утврђеног вређања угледа, части или достојанства личности и дискриминаторног понашања. Интервенцију чине мере и активности којима се дискриминаторно понашање или вређање угледа, части или достојанства личности зауставља, осигурава безбедност учесника у образовном-васпитном процесу (оних који трпе – дискриминисана лица, сведоче или чине – извршиоци дискриминације), смањује ризик од понављања таквих понашања и ублажавају последице за све учеснике и прате се ефекти предузетих мера. У установи се интервенише у случају сумње и када је утврђено дискриминаторно понашање, и то, када се оно припрема, дешава или се догодило између (1) учесника у образовању (ученик–ученик, одрасли–одрасли; учесник у образовању – запослени; учесник у образовању – родитељ; учесник у образовању – треће лице у установи); (2) запосленог (запослени – учесник у образовању, запослени–родитељ, запослени–запослени, запослени – треће лице); (3) родитеља (родитељ – учесник у образовању, родитељ–родитељ, родитељ–запослени, родитељ – треће лице); (4) треће лице (треће лице – учесник у образовању, треће лице – родитељ, треће лице – запослени; треће лице – треће лице). Директор, запослени и трећа лица имају обавезу да препознају дискриминацију, и уколико је утврђена, предузму мере и активности у установи према учеснику у образовању прописане Законом. Директор има обавезу да предузме Законом утврђене мере и активности према запосленом, родитељу и трећем лицу као извршиоцу дискриминације и пријави дискриминацију надлежним државним органима и локалне самоуправе.

КОРАК 1: Проверавање добијене информације да се дискриминаторно понашање припрема или се догодило обавља се прикупљањем информација – директно или индиректно. Циљ проверавања информације је утврђивање одлучујућих чињеница на основу којих се потврђује или одбацује сумња на дискриминаторско поступање. Током прикупљања информација поштују се принципи утврђени Конвенцијом и правилима која се примењују у поступцима у којима учествује малолетно лице. Установа проверава сваку информацију о дискриминаторном понашању анонимном анкетом учесника у образовању и на други начин

примерен облику и врсти дискриминаторног понашања. Када родитељ пријави директору непримерено понашање запосленог према његовом детету, директор поступа у складу са Законом. У случају непотврђене сумње дискриминаторног понашања, појачава се васпитни рад и прати понашање учесника у образовању. Када се потврди сумња, директор и Тим за заштиту предузимају мере и активности.

КОРАК 2: Зауостављање дискриминаторног понашања и смиривање учесника јесте обавеза свих запослених у установи, а нарочито најближег присутног запосленог, дежурног наставника или помоћног радника који морају одлучно прекинути све активности, раздвојити и смирити учеснике. У случају да запослени процени да не може сам да зауостави дискриминаторно понашање зато што је сукоб високо ризичан, као и због истовременог физичког насиља, одмах ће потражити помоћ. Након зауостављања сукоба, ако се посумња у повређивање дискриминисаног лица, затражиће се пружање прве помоћи, обезбеђивање лекарске помоћи, обавештавање полиције и центра за социјални рад. Смиривање учесника подразумева, најпре, одвојене разговоре са извршиоцем дискриминације и са дискриминисаним лицем, а ако се процени да је могућ, без опасности по наставак сукоба, и заједно учесницима и родитељима.

КОРАК 3: Обавештавање и позивање родитеља је обавеза установе. Одмах након зауостављања сукоба учесника – ученика (као дискриминисаног лица и извршиоца дискриминације) установа обавештава и позива родитеља на пријављени број контакт телефона. Уколико родитељ није доступан, установа одмах обавештава центар за социјални рад.

КОРАК 4: Прикупљање релевантних информација и консултације врше се у установи ради: разјашњавања околности, анализирања чињеница на што објективнији начин, процене нивоа дискриминације, ризика и предузимања одговарајућих мера и активности, избегавања конфузије и спречавања некоординисане акције. Процену нивоа дискриминације (први, други, трећи) увек врши Тим за заштиту. Да би извршио правилну процену, Тим за заштиту прикупља све релевантне податке, консултје, осим директора, одељењског старешину, дежурног наставника, радника обезбеђења, другог запосленог као очевица, и представника Ученичког парламента. Тим за заштиту информисе родитеље и укључује их у појачан васпитни рад и план заштите од дискриминације. Уколико у току консултација у установи директор и Тим за заштиту, услед сложених околности не могу са сигурношћу да процене ниво дискриминације, као и да одреде одговарајуће мере и активности, у консултације укључују надлежне органе и друге организације и службе: Министарство – Школску управу, центар за социјални рад, полицију, здравствену службу, Повереника и др.

КОРАК 5: Предузимање мера и активности према учеснику у образовању, и то за све нивое дискриминације, врши се на основу Плана заштите од дискриминације који се сачињава за конкретну ситуацију сваког од нивоа и за све учеснике – дискриминисано

лице, извршиоца дискриминације и сведоке. План заштите од дискриминације садржи: (а) активности усмерене на промену понашања и ставова који су допринели дискриминаторном понашању – појачан васпитни рад и по интензитету примерен повреди законске забране (интензиван), рад са родитељем, одељењском заједницом, укључивањем Ученичког парламента и Савета родитеља, а по потреби и органа управљања; (б) носиоце тих активности и временску динамику; (в) начине којима ће се обезбедити поновно укључивање свих учесника у заједницу. Мере и активности предузимају се укључивањем учесника у образовању, усклађене са његовим развојним могућностима. Када Тим за заштиту процени да постоји потреба да се, осим појачаног васпитног рада или васпитног рада који у интензитету одговара потребама ученика, прилагоди и образовно-васпитни рад, предложиће Тиму за пружање додатне образовне подршке припрему индивидуалног образовног плана. План заштите од дискриминације сачињава Тим за заштиту заједно са одељењским старешином, стручним сарадником, директором и родитељем, а по потреби и са другим надлежним организацијама и службама. План заштите укључује и информације о мерама и активностима које установа предузима самостално, у сарадњи са другим надлежним организацијама и службама и када друге надлежне организације и службе спроводе активности самостално. Када мере и активности укључују и друге организације и службе, одређују се задаци, одговорна лица, динамика и начини међусобног извештавања. За сваки процењени ниво дискриминације директор установе подноси пријаву надлежним органима, организацијама и службама и обавештава Школску управу, у року од 24 сата од догађаја. Пре пријаве, обавља се разговор са родитељима, осим ако Тим за заштиту, полиција или центар за социјални рад процене да тиме може да буде угрожен најбољи интерес детета и ученика. Уколико је комуникација са медијима неопходна, одговоран је директор, осим ако постоји сумња или је утврђено да је директор извршилац дискриминације. У том случају комуникацију са медијима остварује председник Школског одбора. Праћење ефеката предузетих мера и активности прати установа ради провере успешности, даљег планирања заштите и евентуално других активности. Установа прати понашање учесника у образовању које је дискриминисано лице и које је извршилац дискриминације, али и оних који су индиректно били укључени (сведоци). Прати се и укљученост родитеља и других надлежних органа, организација и служби.

Ради предузимања одговарајућих мера и благовременог реаговања на ризике од дискриминаторног понашања учесника у образовању, сачињава се *матрица за процену нивоа дискриминације*, тако што се уочено дискриминаторно понашање сврстава у један од три нивоа дискриминаторног понашања, а у зависности од (1) узраста учесника у образовању, (2) интензитета, трајања и учесталости дискриминаторног понашања, (3) облика и начина дискриминаторног понашања – узнемиравање и

понижавајуће поступање и (4) последица дискриминаторног понашања. Приликом сврставања у ниво дискриминаторног понашања учесника у образовању према наведеној матрици, место и време извршеног понашања утичу на избор врсте мере и активности које се предузимају у интервенцији. Када се дискриминаторно понашање догоди ван простора установе, у било које време, а од стране учесника у образовању, установа предузима мере појачаног васпитног рада, без вођења васпитно-дисциплинског поступка. Уколико се дискриминаторно понашање догоди у простору у станове у време образовно-васпитног рада и других активности, предузимају се мере појачаног васпитног рада, покреће, води и окончава васпитно-дисциплински поступак, у роковима и на начин утврђен Законом. Начини праћења, вредновања и извештавања органа установе о остваривању и ефектима програма спречавања дискриминације и дискриминаторног понашања реализује Тима за заштиту ученика од дискриминације, насиља, злостављања и занемаривања.

12. ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ ДРУГИХ ОБЛИКА РИЗИЧНОГ ПОНАШАЊА

Општи циљ Програма превенције други облика ризичног облика понашања је да се код ученика подигне свест о различитим понашањима која могу водити негативним, штетним а понекада и ирреверзибилним последицама по њихово одрастање и здрав социоемоционални развој. Овај програм укључује следеће активности:

- Упознавање одељењских старешина са програмом превенције и инсистирање на озбиљном приступу реализације активности.
- Континуирано праћење ситуације у Школи у вези са ученицима који имају потенцијалних проблема у социјалном понашању (кроз праћење и анализу понашања ученика, разговор са ученицима и наставницима, анкетање, сарадњу са родитељима и сл...)
- Информисање родитеља о Програму превенције ризичних понашања ученика и упознавање са њиховим различитим облицима уз захтевање пуне сарадње у њиховој превенцији.
- Сарадња са МУП-ом у Бујановцу и Центром за социјални рад у циљу организовања предавања на тему малолетничке деликвенције.
- Предавања на тему пушења, алкохолизма, наркоманије и штетног утицаја дрога, као и обезбеђивање и дељење промотивних материјала ученицима.

- Развијање свести код ученика о негативним странама ризичног понашања изражавањем сопствених сазнања кроз учешће на литерарним и ликовним конкурсима.
- Укључивање Ученичког парламента у реализацију програма у циљу давања предлога за превентивно деловање.
- Предавање стручног сарадника о здравим стиловима живота.
- Организовање конкурса за избор најбољих слогана којима се промовишу здрави животни стилови и негативан утицаји различитих облика ризичних понашања.

Посебни циљеви овог програма подразумевају побољшање свеукупне безбедности у Школи, као и у њеној непосредној близини, превенцију асоцијалног и антисоцијалног понашања ученика, подстицање прихватања друштвено-пожељних облика понашања, учвршћивање позитивних ставова о основним стандардима друштвеног живота и развој моралних вредности. Поред тога, током реализације постојећих програма из Школског програма, Школа ће тежити развијању односа поверења и одговарајуће комуникације са ученицима путем решавања многобројних дилема и пружања адекватних одговора на сва постављена питања ученика у вези са ризичним понашањима, како би развили свест о негативним последицама ризичног понашања на индивидуалном и ширем друштвеном плану.

13. ПРОГРАМ КУЛТУРНИХ АКТИВНОСТИ

Основни циљ програма културних активности је обогаћивање културног живота општине Бујановац путем успостављања различитих облика сарадње са образовним и културним институцијама у земљи и иностранству. Програм културних активности Школе спроводи се како би ученици јавно презентовали стечене вештине, били додатно мотивисани за даљи развој и напредатак и како би у најбољем светлу промовисали рад школе. Као основне активности и садржаји овог програма појављују се (1) организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови), (2) организовање концерата наставника школе, (3) активности везане за учешћа ученика на домаћим и међународним музичким такмичењима, смотрама, фестивалима и сличним манифестацијама, као и (4) организовање различитих манифестација, предавања, семинара, трибина, саветовања и сличних скупова, везаних за музичку педагошко-извођачку проблематику. Културну делатност Школа остварује организовањем концерата у Дому културе од којих се

издвајају Новогодишњи концерт, Ускршњи концерт, Завршни концерт ученика на крају сваке школске године, као и бројних промотивних концерата у различитим основним школама и на јавним местима у општини у циљу уписа нових ученика. Поред тога, Школа активно учествује и у реализацији различитих пројеката других културних институција у општини на којима учествују ученици Школе. Реализацијом овог програма Школа има намеру да изађе из поља деловања везаног искључиво за класично музичко образовање, да допринесе популаризацији класичне музике и ради на унапређивању опште културне климе у општини Бујановац.

14. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Програмом сарадње са локалном самоуправом остварује се развијањем партнерских односа и различитих облика сарадње са општином Бујановац. Задаци овог програма односе се пре свега на добијање финансијске и логистичке подршке ради унапређења квалитета музичког образовања и реализације програма културних активности Школе. Задаци овог програма остварују се следећим активностима: учешће представника општине у раду Школског одбора; континуирано неговоње контаката са надлежним кадровима из локалне самоуправе; учешће ученика Школе у обележавању и прослављању значајних догађаја и јубилеја у локалној заједници и укључивање ученика у културно-уметничке програме за потребе локалне самоуправе.

15. ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Процес демократизације у образовању подразумева и виши ниво учешћа родитеља у процесу доношења одлука које се тичу рада школа. Неке облике учешћа регулише Закон о основама система образовања и васпитања: учешће родитеља у раду Школског одбора, надлежност Савета родитеља, учешће родитеља у Стручном активу за школско развојно планирање и самовредновање. Остали облици сарадње и учешћа родитеља у животу Школе за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу планирају се и осмишљавају према актуелним потребама ученика, родитеља и запослених.

Циљ програма сарадње са породицом је стварање услова за флексибилније и непосредније укључивање родитеља у активности Школе и јасно успостављање улога и одговорности свих актера који утичу на развој и образовање ученика. Реализацијом овог програма Школа настоји да изгради партнерски однос са родитељима који ће бити заснован на принципима међусобног разумевања, поштовања и поверења. Његова

реализација огледа се у организовању (1) родитељских састанака, (2) разговора са мањим групама родитеља на одређену тему и (3) различитим предавањима и трибинама у вези са музичким образовањем. Поред тога, разредне старешине остварују интензивну сарадњу са родитељима ученика који имају учестале јавне наступе, а сарадња са родитељима одвија се и укључивањем родитеља у поједине сегменте рада Школе као што су опремање школе, куповина нових инструмената и нотног материјала и сл.

16. ПРОГРАМ БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Програм безбедности и здравља на раду обухвата заједничке активности Школе, родитеља и локалне самоуправе. Активности овог програма усмерене су на подизање свести свих учесника у образовању о важности безбедности и здравља на раду. Активности овог програма подразумевају (1) периодичне прегледе и испитивање опреме за рад Школе (електричне инсталације, грејање и друге инсталације) од стране лица са одговарајућом лиценцом, (2) периодично испитивање услова радне средине у циљу спречавања повређивања ученика и запослених и утврђивање да ли радна средина (микроклима, хемијске и физичке штетности, осветљеност) одговарају условима за продуктиван рад и здравље, као и (3) израду аката о процени ризика на основу системског евидентирања и процењивања различитих опасности на радном месту (потенцијалне штетности у радној околини, постојање средстава и опреме за личну заштиту, ризик од повреда и нарушавања здравља).

17. ПРОГРАМ ПРОФЕСИОНАЛНЕ ОРИЈЕНТАЦИЈЕ

Имајући у виду да је један од основних задатака Школе да омогући формирање зреле и одговорне личности која је способна да доноси промишљене и одговорне одлуке о својој професионалној будућности и да их спроводи у дело, програм професионалне оријентације обухвата информисање, саветовање, вођење у процесу доношења одлука о даљем школовању код ученика завршних разреда. Овај програм има за циљ да помогне ученику (1) да буду спреман да стиче знања и искуства о себи и свету рада, (2) да објективно процењује своје потребе, способности, интересовања и особине личности у односу на захтеве жељених занимања и (3) да на основу тога доноси реалне одлуке о могућем избору образовних профила у даљем школовању и смеру професионалног развоја. Активности програма професионалне оријентације

укључују (1) праћење индивидуалних склоности ученика, (2) континуирано помагање ученицима и родитељима у проналажењу могућности за даље школовање путем информисања о потребама на тржишту рада и перспективности различитих занимања из области музичке уметности са њима повезаним образовним профилима, (3) упознавање са светом рада и занимања, системом средњошколског музичком образовања и васпитања и оспособљавање за самостално прикупљање информација које се односе на свет рада, (4) активности усмерене на формирање правилних ставова према раду, (5) подстицање ученика на експлоративно понашање према себи и свету рада и образовања, (6) успостављање сарадње са родитељима и њихово оспособљавање за пружање помоћи својој деци у доношењу одлуке око евентуалног наставка музичког образовања након завршетка основне музичке школе, (7) успостављање сарадње са установама и институцијама које могу допринети успешнијем професионалном развоју ученика, и (8) препознавање ученика са изузетним музичким способностима ради њиховог усмеравања на даље музичко образовање и професионални развој. Носиоци реализације овог програма су одељењске старешине, предметни наставници, стручни сарадник, директор и родитељи ученика. Годишњим планом рада прецизније су дефинисане активности, носиоци активности и начин, време и место њихове реализације.

18. ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Школа за основно музичко образовање и васпитање у Бујановцу води бригу и о социјалном статусу ученика. Активности програма социјалне заштите укључује сарадњу са Центром за социјални рад у ситуацијама на које обавезује Закон, као и реализацију следећих мера у Школи: (1) ученицима из материјално угрожених породица Школа помаже тако што обезбеђује велики број музичких инструмената које ученици користе код куће; (2) за одређени број истакнутих ученика који нису у могућности да плаћају трошкове наступа на такмичењима и фестивалима, Школа уплаћује котизације и организује бесплатни превоз; (3) Школа прати и информише ученике и родитеље о свим конкурсима за стипендирање музички надарених ученика, ученика из осетљивих група и помаже им у прикупљању неопходне документације за учешће на конкурсима и јавним позивима.

19. ПРОГРАМ РАДА УЧЕНИЧКОГ ПАРЛАМЕНТА

Активности	Време
-------------------	--------------

Избор координатора УП и представника ученика.	септембар и октобар
Прва конститутивна седница Обавезне тачке дневног реда: <ul style="list-style-type: none"> - избор председника, заменика председника и записничара; - избор представника који ће учествовати у заседању проширеног сазива Школског одбора и раду Стручног актива за школско развојно планирање; - упознавање са законским оквирима рада парламента и испитивање потреба ученика; - прављење годишњег плана рада. 	октобар
Обележавање Међународног дана толеранције, Светског дана детета и Дана конвенције о правима детета.	Новембар
Учешће у организацији Новогодишњег концерта.	Децембар
Учешће у организацији Осмомартовског концерта.	Март
Учешће у организацији Завршног концерта ученика школе.	Јун
Хуманитарни концерти, акције и пројекти	По потреби
Културно-забавни живот ученика	Током школске године
Израда паноа о превенцији дискриминације	Током школске године
Предлози за осавремењивање наставе	Током школске године

20. ПРОГРАМ ПРОМОЦИЈЕ РАДА ШКОЛЕ

Школа настоји да своје активности представи широј публици и људима у локалној заједници у циљу промовисања своје културно-уметничке делатности, остварених резултата ученика на такмичењима и реализованих домаћих и интернационалних пројеката у циљу привлачења што већег броја талентоване деце.

Активности овог програма укључују редовно уређивање фејсбук странице на којој се шири аудиторијум обавештава о планираним и реализованим активности (интерни часови, концерти, испити, угледни часови, радионице, такмичења и сл.). Поред тога, на сајту школе редовно се ажурирају сви неопходни обрасци, формулари и педагошка документација која је прописана законом.

21. ПРОГРАМ ИЗЛЕТА И ЕКСУРЗИЈА

Школа организује стручна путовања ученика у циљу похађања концерата, балета и других културно-уметничких догађаја ван општине Бујановац. Током школске године, редовно се прате репертоари бројних музичких манифестација у Врању и Нишу и у зависности од финансијских могућности и редовних обавеза ученика и наставника, организују се посете догађајима за које се процени да ће бити интересантне ученицима и подстицајне за њихов даљи уметнички развој.

22. ПРАЋЕЊЕ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

Праћење остваривања Школског програма реализоваће се кроз евалуацију рада стручних већа, актива, постигнућа ученика, остварености задатака и циљева Развојног плана школе и посебних програма Школе узимајући у обзир следећу документацију:

1. Дневник образовно-васпитног рада (ЕС-Дневник);
2. Матична књига;
3. Прописана евиденција и записници о полагању испита;
4. Евиденција о стручном усавршавању наставника;
5. Евиденција о раду стручних већа;
6. Евиденција о посети часовима и вођењу педагошке документације;
7. Записници о раду Наставничког већа, Педагошког колегијума, стручних актива и тимова;
8. Евиденција о евалуацији образовно-васпитног рада у школи;
9. Записници са састанака Школског одбора и Савета родитеља;
10. Извештаји о самовредновању рада Школе;
11. Мишљење и мере прописане од стране просветних саветника и инспектора на основу извршеног надзора и спољашњег вредновања рада установе.

23. ПРИЛОЗИ

21.1. **Прилог I** - Наставни план и програм основног музичког образовања и васпитања (до 2019. године) налази се у *Правилнику о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл. Гласник РС - Просветни гласник бр. 5/2010)*.

21.2. **Прилог II** - Наставни план и програм основног музичког образовања и васпитања (од 2019. године) налази се у *Правилнику о плану и програму наставе и учења за основно музичко образовање и васпитање (Сл. Гласник РС - Просветни гласник бр. 5/2019 и 9/2020)*.

